

Fem nye centre for "funktionel lidelse"

Nettet omkring de "funktionelle lidelser" strammes

Af Hanne Holst Rasmussen

Sundhedsstyrelsens skrift "Funktionelle lidelser – anbefalinger til udredning, behandling, rehabilitering og afstigmatisering", som udkom sidste sommer, lægger op til, at der i alle fem regioner skal være et regionalt center for "funktionelle lidelser". Centrene skal stå færdige inden 2020.

Hvad er "funktionel lidelse"

"Funktionel lidelse er en fællesbetegnelse for ca. 30 forskellige fysiske, komplekse sygdomme, som ikke kan diagnosticeres vha. undersøgelser som blodprøver, røntgen, skanning eller andet. Sundhedsstyrelsen mener, at de 30 sygdomme ligner hinanden, og at de derfor skal behandles ens. Med kognitiv terapi, psykofarmaka, mindfulness og graderet genoptræning.

Skulle det ikke være gået op for dig, betragtes whiplash desværre i dag som en såkaldt "funktionel lidelse". Per 1. juli har Danmark desuden fået sin helt egen diagnosekode for "funktionel lidelse" – se artiklen om dette.

Fem regionale centre for "funktionelle lidelser"

De fem regionale centre skal tage sig af de sværest ramte patienter. Anbefalingerne lægger også op til, at de lette til moderate tilfælde af "funktionel lidelse" skal udredes og behandles i almen praksis "med inddragelse af praktiserende speciallæger og sundhedsprofessioner" (formentlig fx fysioterapeuter og kiropraktorer, når vi taler whiplash).

Beregninger siger, at ca. har 70 % lette, ca. 25 % moderate og ca. 5 % svær "funktionel lidelse".

De sværeste tilfælde af "funktionel lidelse" behandles på fem regionale centre.

I Region Hovedstaden kaldes centret for "**Center for Komplekse Symptomer**" og ligger ved Synkope Centeret i Socialmedicinsk Center på Frederiksbjerg. Centret erstatter Liaison Klinikken i psykiatrien.

Kilde: <https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/information-til-praksis/hovedstaden/almen-praksis/patientforloeb/visitation-hovedside/visitationsmeddelelser/center-for-komplekse-symptomer/center-for-komplekse-symptomer/>

Liaison er sygdomme eller tilstande, hvor der er sammenhæng mellem krop og sind og hører ind under psykiatrien. Når Center for Komplekse symptomer erstatter Liaison Klinikken i psykiatrien, skyldes det, at "funktionel lidelse" betragtes som en psykiatrisk lidelse.

I Region Sjælland kaldes centret for "**Liaison Klinikken Region Sjælland**". Her er der ansat 3 psykiatere, 3 psykologer og 2 psykomotoriske terapeuter.

Kilde: <https://www.regionsjaelland.dk/sundhed/geo/psykiatrien/raadgivning/psykinfo/arrangementer/Documents/Psyk%20info%20Vordingborg%20onsdag%20den%2020%20marts.pdf>

Igen nævnes "Liaison". Se, hvad Liaison psykiatri er, ovenfor.

I Region Midtjylland er centret for de sværeste tilfælde den udskældte "**afdeling for Funktionelle Lidelser**", tidligere kaldet **Forskningsklinikken for Funktionelle Lidelser**. Det er herfra al forskning i emnet udgår. Mange, der har været der, beretter om, hvordan deres fysiske symptomer efter whiplash ignoreres/overses.

I Region Syddanmark skal centret ligge på Odense Universitetshospital i tilslutning til smertecentret og kommer til at hedde "**Center for Funktionelle Lidelser**". Centret placeres altså i somatikken. De vil dog arbejde tæt sammen med Psykiatrisk Afdeling i Odense, som patienterne i dag henvises til, samt til andre faglige specialer.

Kilde: <https://www.regionsyddanmark.dk/wm514033>

I Region Nordjylland kommer centret formentlig også til at hedde "**Center for Funktionelle Lidelser**".

Centret placeres i somatikken under Klinisk Medicin med "integrerede kompetencer fra psykiatrien" og kommer ledelsesmæssigt til at høre under Socialmedicinsk Enhed. Her tales dog om tværfaglighed med en fast kerne af medarbejdere, som samarbejder med forskellige specialer indenfor både somatik og psykiatri.

Centret starter i 2. halvdel af 2019 og er i fuld drift i 2020.

Kilde: <https://edocfiler.rm.dk/>

[Regionsr%C3%A5det/2019-02-26%2013.00/Dagsorden/](https://edocfiler.rm.dk/Regionsr%C3%A5det/2019-02-26%2013.00/Dagsorden/)

*Dagsorden/Internet/2019-02-20%2011.35.48/
Attachments/3761007-5692104-1.pdf*

Eksempler på to af centrenes patientgrupper

De to centre, der allerede er startet op, har en beskrivelse af deres patientgrupper, som desværre bekræfter, at funktionelle lidelser er lig med psykiatrisk sygdom. Det vil vi vise i det følgende:

"Center for Komplekse Symptomer" i Region Hovedstaden tager patienter med:

1. somatoform lidelse (se senere)
2. funktionelle anfald (PNES – atypiske kramper)
3. kronisk træthedssyndrom (selv om Folkeetinget i marts måned enstemmigt fjernede lidelsen som "funktionel lidelse", er denne diagnose alligevel medtaget)
4. mulige bivirkninger efter HPV-vaccination
5. helbredsangst (hypokondertilstand).

Kilde: <https://www.sundhed.dk/sundhedsfaglig/information-til-praksis/hovedstaden/almen-praksis/patientforloeb/visitation-hovedside/visitationsmeddelelser/center-for-komplekse-symptomer/center-for-komplekse-symptomer/>

Somatoform lidelse er rubriceret under psykisk sygdom i WHO's diagnoseklassifikationssystem ICD-10. Somatoform lidelse er fysiske symptomer sammen med vedvarende anmodninger om lægeundersøgelser, trods gentagne negative resultater og forsikringer fra lægerne om, at symptomerne ikke har noget »

fysisk grundlag. Hvis der forekommer fysiske lidelser, forklarer de ikke arten og omfanget af symptomerne eller patienternes distress og bekymring.

Det kunne måske lyde som nogle danske lægers beskrivelse af whiplash, men det er det ikke, for patienter med somatoform lidelse har psykiske symptomer, og det har whiplash-skadede generelt ikke. Whiplash har desuden sin egen diagnosekode i ICD-10. Den undlader Sundhedsstyrelsen desværre at følge, når det gælder whiplash, selv om den normalt følges i Danmark.

Det, som nogle læger vurderer som psykisk sygdom, kalder Whiplashforeningen for reaktioner på ikke at blive taget alvorligt og ikke at få tilstrækkelige eller relevante tilbud om undersøgelse og behandling.

Ikke at blive taget alvorligt er en alvorlig sag.

På **afdelingen for Funktionel Lidelse i Region Midtjylland** skrives om symptomforvirring og i flæng nævnes forskellige fysiske sygdomme, herunder whiplash, hypokondri og somatiseringstilstand som de alt sammen kalder for "funktionelle lidelser". De to sidstnævnte sygdomme er psykiatriske diagnose, og da forskningsklinikken mener, at alle de nævnte lidelser er én og samme lidelse, er der ingen tvivl om, at også de betragter whiplashskadede som psykiske og ikke som fysiske syge.

Kilde: <http://funktionellelidelser.dk/for-fagfolk-og-forskere/til-behandlere/>

Psykisk syge

De fem nye centre skal modtage patienter med "funktionel lidelse" lig med psykisk sygdom. Det er der desværre ingen tvivl om. Uanset,

hvad regionerne vælger at kalde deres centre eller hvor i organisationen, centrene placeres (under psykiatrien eller somatikken), drejer det sig utvetydigt om psykisk sygdom. Måske forestiller Sundhedsstyrelsen og andre aktører sig, at de kan "narre" patienterne? "Funktionelle lidelser" er i årenes løb blevet pakket ind i forskellige indpakninger, hvis formål formentlig har været at gøre dem mere spiselige for patienterne samtidig med et forsøg på at omgå den megen kritik af "funktionelle lidelser" og af Forskningsklinikken.

Whiplash er ikke en psykisk sygdom

At kalde "funktionel lidelse" for noget andet, gør det ikke mere spiseligt eller rigtigt. Det er og vedbliver at være forkert at rubricere kronisk whiplash som en psykisk sygdom. Megen forskning peger i en helt modsat retning, nemlig i retning af at symptomer som følge af whiplash skyldes skader i nakken, den forlængede rygmarv, hjerne, hjernestamme og/eller nervesystemet. Læs fx kiropraktor, lektor og ph.d. Lars Uhrenholts artikel fra Nordisk Whiplashkonference, som Whiplashforeningen var med til at arrangere.

http://www.whiplashforskning.dk/articles/Uhrenholt_NordiskWhiplashKonference2010_Proceedings.pdf

Whiplashforeningen takkede nej til invitation til center-åbning

Whiplashforeningen var inviteret med til åbningen af "Center for Komplekse Symptomer" i Region Hovedstaden men takkede nej, netop fordi foreningen fastholder, at whiplash ikke hører under "funktionel lidelse". Lederen af centret, Svend Viskum, sagde i TV2 Lorry på åbningsdagen, at han var ærgerlig over, at Whi-

plashforeningen (og ME Foreningen) havde meldt fra, men at han håbede på en dialog i fremtiden.

Se dette lille klip: <https://www.tv2lorry.dk/artikel/nyt-center-til-patienter-med-komplekse-diagnoser>

Fremtiden

Når centrene er fuldt implementerede i 2020, kan vi frygte, at de whiplashskadede bliver yderligere psykiatriseret. Indtil videre har der været læger, der har haft en ikke-psykiatrisk holdning og tilgang til de whiplashskadede. Hvis de praktiserende læger vælger at følge Sundhedsstyrelsens anbefalinger, og hvis de ikke har tilstrækkeligt viden om whiplash, risikerer whiplashskadede fremover ikke at blive sendt videre i systemet til undersøgelser og behandling, og de hårdest ramte risikerer at blive sendt videre til et af de fem centre for "funktionelle lidelser" og stempet som psykisk syge med alt, hvad deraf følger.

Whiplashguiden

Whiplashguiden kan være et redskab til ændring af praktiserende lægers holdning til whiplash. Derfor må I meget gerne give jeres praktiserende læger linket til Whiplashguiden – www.whiplashguiden.dk – så den viden, vi som forening har om whiplash, kan spredes længst muligt ud. Læger har i Whiplashguiden mulighed for at hente mere konkret viden om både whiplash og om at leve med kronisk whiplash. Desuden er der et afsnit til fagpersoner på hjemmesiden www.whiplashforeningen.dk

Del vores viden ud

Viden er for Whiplashforeningen en af måderne at bekæmpe "funktionelle lidelser" på.

Derfor vil vi bede jer alle bidrage med rundhåndet at uddele links til hhv. Whiplashguiden og hjemmesiden til de læger, I møder på jeres vej, til fysioterapeuter, kiropraktorer, osteopater, kraniosakralterapeuter, sagsbehandlere, arbejdsgivere etc. Men også til jeres venner og bekendte. Det er kendt, at befolkningen følger lægerne, og lige nu mener mange mennesker desværre, at whiplashskadede "kun er ude efter at få erstatning", så vi må også hjælpes ad med at få befolkningen ud af den vildfarelse og overbevise vores medmennesker om, at whiplash er en reel lidelse forårsaget af skader ved en ulykke. Hvis I alle yder et bidrag dertil, kommer vi hurtigere længere ud med vores budskaber.

På forhånd tak.

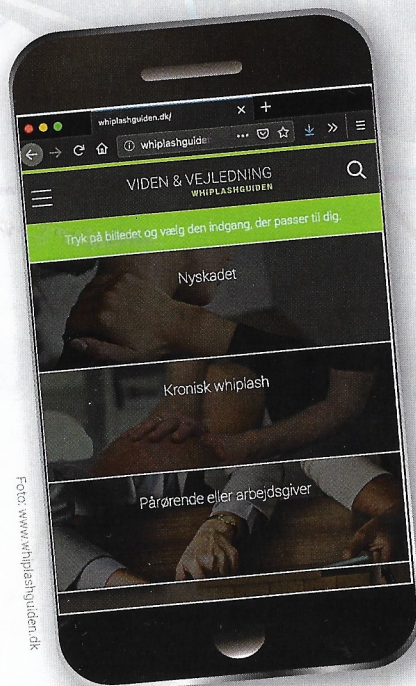

Foto: www.whiplashguiden.dk